



**National Library  
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2012

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1923:53  
JORDBRUKSDEPARTEMENTET



STATENS KOLONISATION-  
NÄMND'S BERÄTTELSE

1918—1922



---

S T O C K H O L M

1 9 2 3

# Statens offentliga utredningar 1923

## Kronologisk förteckning

1. Betänkande med förslag angående magistraternas befriande i visst avseende från ansvar för kronouppbörden m. m. Norstedt. 57 s. **Fl.**
2. Förslag till lag om lösdriivares behandling m. fl. författningar. Del 5 av fattigvårdslagsstiftningskommitténs betänkanden. Palmquist. xj, 423 s. **S.**
3. Spannmålsmarknadssakkunnigas betänkande. Norstedt. 41 s. **Jo.**
4. Betänkande med förslag till lag om församlingsstyrelse samt till bestämmelser om folkskoleärendenas överflyttning från den kyrkliga till den borgerliga kommunen m. m. Palmquist. vj, 304 s. **E.**
5. Skolkommisionens betänkande. 5. Organisatoriska och ekonomiska utredningar. Norstedt. 236 s. **E.**
6. Utredning angående vissa spörsmål rörande städernas domstolsväsen. Av N. Herlitz. Norstedt. 164 s. **Ju.**
7. Statens ställning till järnvägarna i olika främmande länder. Av A. Lilienberg. Tullberg. 411 s. **K.**
8. Folkomröstningskommitténs utredningar angående referendum i främmande länder. 4. Folkomröstningsinstitutet i Nordamerikas förenta stater. Av H. Tingsten. Tullberg. 70 s. **Ju.**
9. Förslag till strafflag, allmänna delen, samt förslag till lag angående villkorlig frigivning jämte motiv. Marcus. xij, 534 s. **Ju.**
10. Folkomröstningskommitténs utredningar angående referendum i främmande länder. 3. Folkomröstningsinstitutet i den schweiziska demokratin, dess förutsättningar, former och funktioner. Av A. Brusewitz. Tullberg. 381 s. **Ju.**
11. Utredning rörande ombyggnad av Strömsholms kanal samt utsträckning av kanalen från Smedjebacken till Ludvika. Meddelande från Kungl. Kanalkommissionen. Nr 5. Hæggström. 133 s. 2 kart. **K.**
12. Betänkande och förslag angående det ecklesiastika arrendevisendet. Beckman. xij, 239 s. **E.**
13. Vägkommissionens betänkanden. 4. Förslag till lag om enskilda vägar m. m. Marcus. 147 s. **K.**
14. Betänkande med förslag till avtal rörande Stockholms bangårdsfråga. Beckman. 46 s. 10 kart. **K.**
- 15—17. Försvarsrevisionens betänkande. 3. Betänkande och förslag rörande revision av Sveriges försvarsväsende. Del 1. Inledande avdelning, lantförsvaret. viij, 661 s. Del 2. Sjöförsvaret, sammanfattning av revisionens förslag, särskilda yttranden. (2), 741 s. Del 3. Bilagor. (2), 90, 93, 28, 19, 53, 85, 4, 30, 2, 48, 30, 36, 6 s. Beckman. **Fö.**
18. Kommunalförfattningssakkunnigas betänkande 4 med förslag till lag om landsting m. m. Beckman. 235 s. **S.**
19. Betänkande angående decisiv folkomröstning, avgivet av folkomröstningskommittén. Tullberg. 40 s. **Ju.**
20. Folkomröstningskommitténs utredningar angående referendum i främmande länder. 5. Folkomröstningsinstitutet utanför Schweiz och Förenta staterna. Tullberg. 71 s. **Ju.**
21. Betänkande angående ordnandet av Stockholms förortsbanefråga. Blom. 126 s. 11 kart. **K.**
22. Betänkande och förslag i fråga om kvinnors tillträde till statstjänster. 3. Kvinnas behörighet att innehåva prästerlig och annan kyrklig tjänst. Marcus. 51 s. **Ju.**
23. Betänkande med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 25 maj 1894 angående jordfästning m. m. Norstedt. 56 s. **Ju.**
24. Kungl. Elektrifieringskommitténs meddelanden. 6. Utredning angående lämpliga distributionssystem för landsbygdselektrifiering. Beckman. viij, 192 s. **Jo.**
25. Inventering av odlingsjord längs Inlandsbanan från Ströms södra sockengräns till Storuman. Tullberg. 30 s. 2 kart. **Jo.**
26. 1921 års pensionskommittés betänkande. 2. Betänkande angående avveckling av den stårhhus efter präst tillförsäkrade förmånen av tjänst- och nådar samt beredande i sammanhang därmed av förbättrad pensionering från prästerskapets änke- och pupillkassa. Tullberg. 100 s. **E.**
27. Underdånigt betänkande med förslag till lönereglering för befattningshavare i domsagorna m. m. Beckman. 85 s. **Ju.**
28. Underdånigt betänkande med förslag till förordning angående tillverkning av brännvin m. m. Blom. 67 s. **Fl.**
- 29—30. Den industriella demokratiens problem. 1. Betänkande jämte förslag till lag om driftsnämnder. 24 s. 2. Den industriella demokratin i utlandet. 267 s. Tullberg. **S.**
31. Tull- och traktatkommitténs utredningar och betänkanden. 18. Den svenska mekaniska verkstadsindustriens utveckling intill krigsutbrottet. Av E. Linder. Tullberg. iv, 435 s. **Fl.**
32. Tull- och traktatkommitténs utredningar och betänkanden. 19. Sveriges bryggerindustri. Av A. Lilienberg. Tullberg. iv, 40 s. **Fl.**
33. Tull- och traktatkommitténs utredningar och betänkanden. 20. Garverindustriens produktionsförhållanden. Av William Smith. Marcus. iv, 175 s. **Fl.**
34. Tull- och traktatkommitténs utredningar och betänkanden. 21. Kvalitetsfrågan hos det svenska vet. Av H. Nilsson-Ehle. Marcus. 16 s. **Fl.**
35. Samorganisation av riksdagsbiblioteket och den centrala statsförvaltningen i bok- och biblioteksavseende. Av V. Gödel. Marcus. 54 s. **Fl.**
36. Betänkande och förslag rörande förvaring av f. minskat tillräckliga förbrytare jämte förslag till ternering av farliga återfallsförbrytare. Lund, B. ling. 116 s. **Ju.**
37. Tull- och traktatkommitténs utredningar och betänkanden. 22. Översiktstabeller angående den svenska industriens utveckling 1891—1920 jämte anmärkning. Marcus. iv, 147 s. **Fl.**
38. Efterskrift till om röstsammanräkning vid kommunala val enligt lagarna den 9 juni 1922. Av E. Heidenstam. Beckman. (s. 53—61). **S.**
39. Om röstsammanräkning vid kommunala val enligt lagarna den 9 juni 1922. Av E. v. Heidenstam. An upplagan. Med efterskrift. Beckman. (4), 61 s. **S.**
40. Jordkommissionens betänkanden. 6. Om sociala arrendebestämmelser, arvlösning av arrendejordbruk, förkommande av vanhåd, upphävande av fideikommiss i fast egendom, anskaffande av tomtmark till bostäder m. m. Marcus. 505 s. **Ju.**
41. Skolkommisionens betänkande. 6. Om rätt elever, utexaminerade från statens högre lärarinneminarium, att vinna inträde vid universitet där avlägga examen, samt om folkskollärares för bildning i vetenskapligt avseende. Norstedt. 63 s. **Ju.**
42. Lagerhusväsendet i Sverige och därmed sammanhängande förhållanden. Norstedt. viij, 300 s. **Ju.**
43. Förslag till tillstadga jämte motivering. Norstedt. (2), 134 s. **Fl.**
44. Tull- och traktatkommitténs utredningar och betänkanden. 23. De svenska järn- och metallmanufakturindustriernas utveckling med särskild hänsyn till hållanden vid tiden närmast före världskrigets brott. Av G. Dellings. Tullberg. iv, 196 s. **Fl.**
45. Tull- och traktatkommitténs utredningar och betänkanden. 24. Undersökning angående jordegendomvärdenas utveckling i Sverige och vissa främmande länder. Av K. Amark. Marcus. iv, 93 s. **Fl.**
46. Sammandrag av yttranden över stadsplanlagsskommitténs betänkande med förslag till stadsplaner och författningar som därmed hava samband samt bostadskommisionens betänkande med förslag byggnadsstadga. Palmquist. 367 s. **Ju.**
47. Kommunikationsverkens lönekommitté. 5. Betänkande angående beredande av semester åt viss icke ordinarie personal i statens tjänst. Fahlcrantz. 4 s. **K.**
48. Anvisningar rörande vissa åtgärder för möjliggörande av ökad spannmålsbelåning från jordbrukarnas sidan. Norstedt. 43 s. **Jo.**
49. Statens ställning till järnvägarna i Sverige med särskild hänsyn till inlösningsfrågan. Av A. Lilienberg. Tullberg. vj, 268 s. **K.**
50. Redogörelse fra det av de danske, norske og svenske Kraftoverføringskommissioner nedsatte elektrotekniske Udvalg angaaende elektrisk Kraftoverføring fra Norge til Danmark. København, Jørgensen & Co. 135 s. **K.**
51. Förslag angående lapparnas renskötsel m. m. Beckman. 136 s. **S.**
52. Förslag till stadga angående nomadundervisning i riket samt till instruktion för nomadskolinspektören. Beckman. 52 s. **S.**
53. Statens kolonisationsnämnds berättelse 1918—1919. Marcus. 37 s. **Jo.**

**Ann.** Om särskild tryckort ej anges, är tryckorten Stockholm. Bokstäverna med fetstil utgöra begynnelsebokstäverna till det departement, under vilket utredningen avgivits, t. ex. **E.** = ecklesiastikdepartementet, **J.** = jordbruksdepartementet. Enligt kungörelsen den 3 febr. 1922 ang. statens offentliga utredningars yttre ordning (nr 98) utgivas utredningarna i omslag med enhetlig färg för varje departement.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1923:53  
JORDBRUKSDEPARTEMENTET



# STATENS KOLONISATIONS- NÄMND'S BERÄTTELSE

1918—1922



STOCKHOLM 1923  
ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG

STATENS KONTORETS  
NÄMND OCH BERÄTTELSE

1918-1922

*Herr statsrådet och chefen för kungl. jordbruksdepartementet.*

Enligt Kungl. Maj:ts instruktion för Statens kolonisationsnämnd den 11 juli 1918 med däruti genom nådigt beslut den 11 november 1921 vidtagen ändring åligger det kolonisationsnämnden att före den 1 april avgiva berättelse för nämndens verksamhet under det gångna året.

Då emellertid fem redogörelseår nu gått till ända från nämndens tillkomst, har nämnden ansett lämpligt att avgiva en sammanfattande, mer detaljerad redogörelse för verksamheten under dessa år.

Allt sedan nämndens tillkomst den 5 maj 1918 har generaldirektören och chefen för domänstyrelsen, Karl Vilhelm Astley Fredenberg, fungerat såsom nämndens ordförande och överjägmästaren Anders Harald Holmgren samt byråchefen Karl Isak Grubbström såsom ledamöter.

Nämndens sammansättning och uppdrag.

Nämndens uppdrag har avsett ledande av de av 1918—1921 års riksdagar beslutade kolonisationsförsöken å vissa kronoparker i Norrland och Dalarna.

Genom nådiga breven den 9, 15 och 21 juni 1922 har till nämnden överlämnats ledningen jämväl av de av 1922 års riksdag beslutade kolonisationsföretagen å Narkens, Vuodnabergs och Pite kronoparker i Norrbottens län, Gunnarns, Jovans, Tallträsklidens, Simsjölandets, Bockens, Grundträsklidens samt Mötingselbergets kronoparker i Västerbottens län samt Ede kronopark i Jämtlands län.

År 1918 sammanträdde nämnden sex gånger. Efter hand har sammanträden påkallats i ökad omfattning så att sammanträdenas antal år 1922 uppgick till 16. Förutom vid dessa sammanträden hava nämndens ledamöter samrått med varandra, när för ärendenas handläggning så erfordrats, samt även vid några tillfällen företagit inspektionsresor till vissa kolonisationsområden.

Alltsedan verksamhetens början har en av nämndens ledamöter — överjägmästare Holmgren — tjänstgjort såsom verkställande ledamot, i vilken egenskap han handhaft den direkta ledningen samt utövat den erforderliga kontrollen inom de skilda kolonisationsområdena samt för detta ändamål årligen besökt dessa områden.

Personal.

Å nämndens expedition anställdes till en början endast tillfälliga biträden i den mån sådant ansågs nödvändigt. Från och med år 1919 anställdes en kamrerare och bokhållare och från majmånad 1920 en assistent, båda på av Kungl. Maj:t bestämda avlöningsvillkor. Sistnämnda år antogs dessutom ett kvinn-

ligt kontorsbiträde och från och med år 1922 ytterligare två sådana. Därjämte har tillfällig arbetskraft för särskilda uppgifter tid efter annan anlåtats.

För kolonisationsföretagens planläggning genom markens uppmätning, kartläggning och beskrivning ävensom för utarbetande av väg- och dikningsförslag anlåtades genom kolonisationskommitténs försorg och med av Kungl. Maj:t för ändamålet särskilt anvisade medel under vart och ett av åren 1917—21 särskilda tjänstemän. Under år 1917 utfördes sålunda dessa arbeten av extra jägmästare och en särskilt anställd lantmätare. År 1918 biträdde för ändamålet tvenne landtbruksingenjörer jämte en lantmätare. Under år 1919 användes för uppgiften tvenne lantmätare. Under åren 1920 och 1921 leddes ifrågavarande arbeten i vissa fall av vederbörande distriktslantmätare i orten och i övrigt av en hos nämnden anställd lantmätare.

Från och med år 1922 har kolonisationsnämnden ombesörjt planläggningen av nya kolonisationsföretag och för ändamålet dels anlitat en distriktslantmätare, dels en särskilt anställd lantmätare. Vidare har domänstyrelsen i vissa fall ställt extra jägmästare till nämndens förfogande för ändamålet.

Under hela tiden från verksamhetens början år 1918 har hos kolonisationskommittén och under år 1922 hos nämnden under vintermånaderna varit anställd en lantmätare samt ett kvinnligt biträde för bearbetning av det under sommaren insamlade undersökningsmaterialet. Avlöning till dessa biträden har bestritts av medel, som för varje år anvisats av Kungl. Maj:t.

Antalet ingångna och utgångna skrivelser angående nämndens verksamhet under femårsperioden framgår av nedanstående tablå.

Nämndens expedition.

	1918	1919	1920	1921	1922
Ingångna skrivelser .....	535	949	1 337	2 267	2 933
Utgångna » .....	693	1 377	1 784	2 548	3 078
Summa	1 228	2 326	3 121	4 815	6 011

Ströängsköp under åren 1918—1922.

För genomförande av kolonisationsföretag å inom Norrbottens och Västerbottens läns lappmarker belägna kronoparker har erfordrats förvärvande för kronans räkning av de inom kolonatgränserna belägna ströängarna. Sålunda hava ströängar förvärvats inom kolonisationsområdena Metseken, Rönnliden-Luspberget, Aronsjökullarna, Vaksliden, Siksjö, Abborrträskliden, Abmoberget, Örlandet, Vuodnaberg, Gunnarn, Jovan, Tallträskliden, Simsjölandet Mötingselberget, Bocken samt Grundträskliden.

Ströängarna hava i regel förvärvats genom frivilliga köpeavtal, vilka underställts Kungl. Maj:ts prövning och efter nådigt bemyndigande av kolonisationsnämnden godkänts för kronans räkning. Genom nämndens försorg har sedan hos vederbörande länsstyrelser utverkats fastställelse å de sålunda uppkomna ströängslägenheterna, varefter lagfart för kronans räkning söktes

och meddelats. Enligt de träffade köpeavtalen hava ströängarna inköpts fria från in-teckningar för fordran eller födoråd, på grund varav det ålegat nämnden att utverka dödning av stamfastigheterna graverande in-teckningar i vad desamma berört de av kronan inköpta områdena. Sedan sålunda utredning med avseende å dessa in-teckningar verkställt, har nämnden införskaffat dödning-medgivande från in-teckningshavarna, varefter dödningen oftast kunnat verkställas samtidigt som lagfart å lägenheten meddelats.

Omfattningen av ströängsinköpen framgår av nedanstående tabell.

Kolonisationsområden	Antal stamfastigheter	Ströängars areal i hektar	Under åren 1918—1922									
			avslutade ärenden					förberedda men <i>icke avslutade</i> ärenden				
			Ströängars areal	Köpe-summor kr.	Antal fast-ställda lägenheter	Antal lägenheter varå lagfart meddelas	Antal dödade in-teckningar	Ströängars areal	Antal lägenheter som skola fast-ställas	Antal lag-farter att sökas	Antal in-teckningar att döda	
<i>1918 års områden:</i>												
Metseken .....	19	136	136	10 236	19	19	13	—	—	—	9	
Rönnliden—Luspberget	11	133	133	11 120	11	10	4	—	—	1	2	
<i>1919 års områden:</i>												
Aronsjöskullarna .....	5	44	44	2 371	5	5	2	—	—	—	—	
<i>1920 års områden:</i>												
Vaksliden .....	6	40	34	2 168	4	—	—	6	2	6	1	
Siksjö .....	5	12	12	800	—	—	—	—	—	—	—	
Abborrträskliden .....	15	94	94	9 350	12	—	—	—	—	12	19	
<i>1921 års områden:</i>												
Abmoberget, (kolonat)...	14	110	—	—	—	—	—	110	14	14	1)	
Örålandet .....	6	23	—	—	—	—	—	23	6	6	2	
<i>1922 års områden:</i>												
Vuodnaberg .....	4	78	—	—	—	—	—	78	3	3	1)	
Abmoberget (nybygg.)...	20	97	—	—	—	—	—	97	20	20	1)	
Gunnarn .....	4	82	—	—	—	—	—	82	4	4	1)	
Jovan .....	9	100	—	—	—	—	—	100	9	9	1)	
Tallträskliden .....	15	98	—	—	—	—	—	98	15	15	1)	
Simsjölandet .....	8	82	82	4 893	—	—	—	—	8	8	9	
Mötingselberget .....	4	97	97	4 985	—	—	—	—	4	4	9	
Bocken .....	3	38	38	3 340	—	—	—	—	3	3	1)	
Grundträskliden .....	2	17	17	1 510	—	—	—	—	2	2	1)	
<b>Summa</b>	<b>150</b>	<b>1 281</b>	<b>687</b>	<b>50 773</b>	<b>51</b>	<b>34</b>	<b>19</b>	<b>594</b>	<b>90</b>	<b>107</b>	<b>51</b>	

1) Utredning angående in-teckningarna ej slutförda.

Såsom av tabellen framgår, måste för genomförande av hittills beslutade kolonisationsföretag förvärvas 1 282 hektar ströängar, varav något mer än hälften eller 687 hektar inköpts genom nu avslutade köpeavtal. Medelpriset har därvid uppgått till 74 kronor per hektar.

Emellertid hava ströängar förvärvats för kronans räkning även annorledes än genom köp. Sålunda har jämlikt nådiga kungörelsen den 5 juni 1917 angående ströängars utbytande mot annan mark i ett fall år 1918 utbyte verkställts medelst avvitringsförfarande, varjämte år 1922 förordnande sökts för vederbörande distriktslantmätare att i ytterligare ett fall verkställa dylikt ägoutbyte. Slutligen har indragning till kronan av ströängar möjliggjorts genom lagen den 22 juni 1921 om ströängars indragande till kronan. Då detta förfaringssätt börjat tillämpas först sommaren 1922, hava hittills upplåtta kolonisationsområden ej berörts av ströängsindragningen, varemot dylik indragning redan skett inom ett av nämnden förslagsvis utstakat kolonisationsområde.

Enär det i de fall, då nämnden genom frivilliga avtal förvärvat ströängarna, visat sig förenat med stora svårigheter att utan större tidsutdräkt frigöra ströängslägenheterna från in-teckningar, kommer ströängsförvärvet för framtiden huvudsakligen ske genom indragningsförrättning enligt nyssnämnda lag den 22 juni 1921. Emellertid skola enligt nu gällande bestämmelser i nämnda lag ströängarna i regel icke avträdas till kronan förrän 4—8 år efter det beslut om indragningen vunnit laga kraft. Kolonisationsnämnden har därför hos Kungl. Maj:t i underdånig skrivelse den 28 december 1922 föreslagit sådan ändring av berörda lagrum, att område som indrages för kolonisationsändamål skall avträdas omedelbart efter det indragningsförrättningen vunnit laga kraft. Förslag om lagändring i detta syfte har av Kungl. Maj:t förelagts 1923 års riksdag.

Enligt statsmakternas beslut hava under nedanstående år för upplåtelse utlagts följande antal kolonat av olika typer.

Under  
åren 1918  
—1922 ut-  
lagda  
kolonat.

År	S m å k o l o n a t			Stora kolonat	Summa
	med av staten uppförda åbyggnader	där kolonisten själv ombesörjer byggnadernas uppförande	Summa		
1918.....	37	22	59	47	106
1919.....	22	38	60	49	109
1920.....	55	32	87	49	136
1921.....	64	6	70	9	79
1922.....	73	11	84	52	136
Summa	251	109	360	206	566

Om de utlagda kolonaten fördelas å olika län erhålles följande siffror.

Län	S m å k o l o n a t			Stora kolonat	Summa	Procent
	med av staten uppförda åbyggnader	där kolonisten själv ombesörjer byggnadernas uppförande	Summa			
Norrbottens .....	120	37	157	70	227	40·1
Västerbottens .....	99	62	161	136	297	52·4
Jämtlands .....	7	10	17	—	17	3·0
Gävleborgs .....	25	—	25	—	25	4·5
Summa	251	109	360	206	566	100·0

Härtill komma 19 kolonat, som jämlikt statsmakternas beslut utlagts å Abmobergets kronopark i Västerbottens läns lappmark i stället för tidigare ifrågasatta nybyggesupplåtelser därstädes.

Under året hava ytterligare 111 kolonister antagits inom 1918, 1919, 1920 och 1921 års kolonisationsområden. Av dessa hava dock 10 på egen begäran befriats från sina kolonat och 22 ej fullföljt sina ansökningar, varför antalet kolonister inom dessa områden ökats allenast med 79. Antalet antagna kolonister inom 1918—1921 års kolonisationsområden utgjorde vid årsskiftet 388, varför antalet lediga kolonat inom samma områden uppgick till 42. Då emellertid 10 av dessa kolonat av olika anledningar ej ansetts böra upplåtas, voro sålunda inom förenämnda kolonisationsområden vid 1922 års utgång 32 kolonat obesatta.

1922 års kolonisationsföretag omfatta 136 kolonat, fördelade på 11 kolonisationsområden. Till dessa kolonat hava anmält sig 272 sökande, och fördela sig dessa på sätt följande tablå utvisar.

Kronopark	Ansökningar till				Summa	Hela antalet kolonat att upplåta
	Större kolonat	Mindre kolonat		Kolonat i allmänhet		
		utan av staten uppförda byggnader	med av staten uppförda byggnader			
Narken.....	—	—	8	1	9	12
Vuodnaberg .....	7	6	12	9	34	17
Pite (Långträsk).....	8	6	14	9	37	12
Gunnarn .....	4	—	15	1	20	16
Jovan .....	2	—	11	2	15	13
Grundträskliden .....	10	—	—	4	14	10
Bocken .....	10	4	—	2	16	12
Tallträskliden.....	3	1	13	4	21	10
Mötingselberget .....	22	—	—	—	22	16
Simsjölandet .....	2	3	13	1	19	11
Ede .....	—	—	58	—	58	7
Kolonat i allmänhet.....	3	—	—	4	7	—
Summa	71	20	144	37	272	136

Inom äldre kolonisationsområden under år 1922 antagna kolonister.

Inkomna ansökningar och antagna kolonister till 1922 års kolonisationsområden.

De inkomna ansökningarna hava av nämnden behandlats på sätt närmare angives i nedanstående tablå.

Kronopark	Antagna sökande	Kolonatansökningar			Summa	Hela antalet kolonat att upplåta
		ännu ej prövade	återkallade	avslagna		
Narken .....	6	1	1	1	9	12
Vuodnaberg .....	17	—	5	12	34	17
Pite (Långträsk) .....	12	—	3	22	37	12
Gunnarn .....	15	1	2	2	20	16
Jovan .....	9	—	3	3	15	13
Grundträskliden .....	10	—	1	3	14	10
Bocken .....	11	—	1	4	16	12
Tallträskliden .....	8	2	7	4	21	10
Mötingselberget .....	15	—	7	—	22	16
Simsjölandet .....	11	1	2	5	19	11
Ede .....	6	—	3	49	58	7
Kolonat i allmänhet ...	—	—	3	4	7	—
Summa	120	5	38	109	272	136

Häraf framgår bland annat att 109 ansökningar blivit avslagna. Anledningen härtill är i 17 fall, att sökandena ej kunnat styrka sig besitta de kvalifikationer, som erfordras för att kunna antagas till kolonist, och i 91 fall, att samtliga kolonat å de sökta områdena vid tiden för ansökningarnas ingivande varit upptagna. I ett fall har anledningen varit, att sökanden ej uppnått myndig ålder.

Under åren 1918—1922 inkomna kolonatansökningar och antagna kolonister. Av tablån överst å sid. 9 framgår huru samtliga under femårsperioden inkomna kolonatsökande fördela sig på län, där de vid ansökningens ingivande voro kyrkoskrivna.

Sålunda hava under femårsperioden 990 ansökningar om erhållande av kolonat ingått till nämnden, under det att endast 556 kolonat stått till förfogande.

För belysande av frågan om de sökandes tidigare sysselsättning hava de med ledning av utav dem själva lämnade uppgifter fördelats på följande sätt:

jordbruksarbetare från Norrland .....	617		
> södra och mellersta Sverige .....	22	639	64.5 %
industriarbetare > Norrland .....	291		
> södra och mellersta Sverige .....	60	351	35.5 %
	Summa 990	100.0 %	

Vid utgången av år 1922 voro sammanlagt 508 kolonister antagna, och fördela sig dessa med hänsyn till kolonisationsområden och olika kolonat-typer på sätt, som framgår av tablån nederst å sid. 9.

L ä n	Inkomna kolonatansökningar till nedanstående års kolonisationsområden.					
	1918	1919	1920	1921	1922	Summa
Norrbottnens.....	95	37	106	73	68	379
Västerbottnens.....	109	80	48	11	46	294
Jämtlands.....	6	25	7	2	37	77
Västernorrlands.....	15	41	4	—	26	86
Gävleborgs.....	3	21	12	1	26	63
Kopparbergs.....	—	2	1	—	6	9
Uppsala.....	1	—	1	—	3	5
Stockholms.....	3	2	4	—	8	17
Värmlands.....	1	—	—	—	1	2
Västmanlands.....	—	—	—	—	15	15
Örebro.....	2	—	—	—	8	10
Södermanlands.....	—	—	—	—	22	22
Östergötlands.....	—	—	—	—	1	1
Göteborgs och Bohus län.....	—	1	2	—	1	4
Kronobergs.....	—	—	1	—	—	1
Kalmar.....	—	—	—	—	1	1
Kristianstads.....	—	—	—	—	1	1
Malmöhus.....	—	1	—	—	2	3
Summa	235	210	186	87	272	990
Antal disponibla kolonat.....	106	109	136	79	136	1) 566

Kolonisationsområde	Antagna kolonister till			
	Större kolonat	mindre kolonat		Summa
		utan av staten uppförda byggnader	med av staten uppförda byggnader	
1918 års kolonisationsområden.....	44 <sup>2)</sup> (47)	13 (22)	36 (37)	93 (106)
1919 » ».....	45 (49)	32 (38)	22 (22)	99 (109)
1920 » ».....	48 (49)	31 (32)	55 (55)	134 (136)
1921 » ».....	2 (9)	1 (6)	59 (64)	62 (79)
1922 » ».....	51 (52)	10 (11)	59 (73)	120 (136)
Summa	190 (206)	87 (109)	231 (251)	508 (566)
Avgår det antal kolonat, som ansetts tillsvidare ej böra upplätas.....	—	9	1	10
Antal disponibla kolonat	(206)	(100)	(250)	(566)

1) Av dessa hava 10 kolonat av olika anledningar ansetts tillsvidare ej böra upplätas.

2) De inom parentes angivna siffrorna beteckna antal till upplåtelse beslutade kolonat.

Då det kan anses vara av ett visst intresse att känna huru kolonisterna fördela sig på de län, där de vid ansökningarnas ingivande voro bosatta, har efterföljande tablå utarbetats.

L ä n	Inom nedanstående års kolonisationsområden antagna kolonister					Summa
	1918	1919	1920	1921	1922	
Norrbottens .....	25	17	77	50	37	206
Västerbottens .....	53	39	37	9	28	166
Jämtlands .....	3	11	4	2	9	29
Västernorrlands .....	8	15	2	—	8	33
Gävleborgs .....	2	12	9	1	11	35
Kopparbergs .....	—	2	—	—	—	2
Uppsala .....	—	—	1	—	1	2
Stockholms .....	—	2	2	—	1	5
Västmanlands .....	—	—	—	—	10	10
Örebro .....	2	—	—	—	—	2
Södermanlands .....	—	—	—	—	15	15
Göteborgs och Bohus län .....	—	—	1	—	—	1
Kronobergs .....	—	—	1	—	—	1
Malmöhus .....	—	1	—	—	—	1
Summa	93	99	134	62	120	508
Antal utlagda kolonat.....	106	109	136	79	136	566
Avgå de antal kolonat, som ansetts tillsvidare ej böra upplåtas .....	4	3	1	2	—	10
Rest	102	106	135	77	136	556

Av de lämnade uppgifterna framgår att vid årsskiftet 1922—23 ännu 48 kolonat voro obesatta. Stora flertalet av dessa hava emellertid redan tidigare varit upplåtna, men hava de på grund av uppsägning från kolonisternas sida åter blivit lediga.

Enligt av de antagna kolonisterna själva lämnade meddelanden kunna de på följande sätt uppdelas å

jordbruksarbetare från Norrland.....	352		
» södra och mellersta Sverige .....	7	359	70·7 %
industriarbetare » Norrland.....	119		
» södra och mellersta Sverige.....	30	149	29·3 %
Summa	508	508	100·0 %

Härav framgår sålunda att av antagna kolonister utgöras 70·7 % av jordbruksarbetare och 29·3 % av industriarbetare. Av kolonisterna äro 471 eller 92·7 % norrlänningar och 37 eller 7·3 % från södra Sverige.

Av de kolonister, som tidigare varit anställda i industrien, äro 119 eller 79·9 % norrlänningar, under det 30 eller 20·1 % hava sin hemort i södra och mellersta Sverige. Av norrlänningarna är det övervägande största antalet från industrisambhällena i Kiruna, Gällivare och Porjus under det en mindre del kommer från sågverksdistrikten i Piteå och Seskarö. En stor del av de norrländska industriarbetarna, som antagits till kolonister, har tidigare sysslat med jordbruk.

I fråga om de kolonister, som tidigare varit anställda i industrien i södra Sverige — tillsammans 30 stycken — äro 9 från Västerås, 15 från Eskilstuna samt de övriga 6 från andra orter.

Efter kolonisternas ålder vid tiden för antagandet fördela de sig på följande sätt å nedanstående åldersgrupper:

	Antal	%
50—59 år .....	31	6·1
40—49 » .....	99	19·5
30—39 » .....	200	39·4
21—29 » .....	178	35·0
	Summa 508	100·0

Större delen, eller i runt tal 75 % av de antagna kolonisterna hava sålunda vid antagandet ej uppnått 40 års ålder.

Under den gångna femårsperioden hava arbetspriserna varit mycket varierande. Kristidens verkningar började göra sig mera märkbara med ingången av år 1918, och hela detta år var kännetecknat av starkt stigande arbetspriser. Från att mandagsverket under år 1917 stått i 7—8 kronor, steg priset under hela året 1918 för att mot slutet av året vara uppe i 12—15 kronor. Vid 1919 års början nåddes höjdpunkten med omkring 15 kronor för mandagsverke och ända till 35—45 kronor för kördagsverke. Sedan sjönko priserna något under året för att vid 1920 års början stå i 10—14 kronor för mandagsverke och 25—35 kronor för kördagsverke. Den sjunkande tendensen fortsatte, och vid 1921 års början kunde mandagsverket noteras till 10—12 kronor och kördagsverket till 20—30 kronor. Mot slutet av året föllo arbetspriserna till följd av industriens hastigt inträdda depression och därmed följande arbetsbrist så lågt som till 3—5 kronor för mandagsverke och 8—10 kronor för kördagsverke. Härmed synes emellertid botten hava nåtts, i det att under år 1922 priset för mandagsverke åter gick upp till 4—6 kronor, under det priset å kördagsverke gällde omkring 10 kronor.

I fråga om de växlingar i avseende å materialprisen, som ägt rum under femårsperioden, hänvisas till efterföljande sammanställning.

Arbets-  
och  
material-  
priser.

Materialier	1917 Kr.	1918 Kr.	1919 Kr.	1920 Kr.	1921 Kr.	1922 Kr.
Cement, fat .....	(febr.) 13·15	(okt.) 25·40	32—	28·45	18—20·50	13·50
Fönsterglas, 1/4-låda...	(jan.) 37·40	(dec.) 79·80	73·79	88·02	44—66·17	26·40
Klippspik, 2" 1/1-låda {	(jan.) 33·80	—	(april) 48—	(jan.) 51—	—	—
	(okt.) 64·80	—	(okt.) 45—	(nov.) 69—	—	(juli) 28·80
» 3" » {	75·60	—	(april) 67·20	(jan.) 71·40	—	—
	—	—	(okt.) 63—	(nov.) 96·40	42—	(juli) 33·60
Spislar, Gävle nr 47 {	(jan.) 49·20	—	—	—	—	—
	(juni) 135·30	129·36	132—	179·55	94·05—178·50	90·95
Tjära .....	35—	105—	115—	35—	30—	—

## Kolonisationsnämndens egna arbeten.

Den direkta ledningen av arbetena inom de skilda kolonisationsområdena handhaves antingen av för ändamålet anställda byggmästare eller av vederbörande kronojägare i den bevakningstrakt, inom vilken kolonisationsområdet är beläget, eller ock av byggmästare med biträde av vederbörande kronojägare. I vissa fall, där större vägarbeten ifrågakommit, har en särskild arbetsledare för dessa varit anställd. Denna har då vanligen även ombesörjt övervakande av dikningsarbetena inom samma kolonisationsområde. Varje byggmästare har sig anförtrodd arbetsledningen inom 2—5 någorlunda i varandras närhet liggande kolonisationsområden. Där statlig byggnadsverksamhet bedrivs, äro städse byggmästare anställda som arbetsledare. Å område, där dylik byggnadsverksamhet ej bedrivs, handhaves i allmänhet ledningen av vederbörande kronojägare.

Arbetets  
organisa-  
tion i  
orterna.

Byggmästarna leda och övervaka ej blott nämndens egna arbeten såsom byggnads-, väg- och dikningsarbeten utan tillhandagå alla kolonister med råd och anvisningar samt kontrollera genom deras försorg utförda byggnadsarbeten. Då samtliga arbeten med mycket obetydliga undantag bedrivs såsom ackord med skriftliga avtal, ankommer på arbetsledaren — byggmästaren eller kronojägaren — att upprätta förslag till dylika avtal, vilka för prövning insändas till nämnden.

Den statliga byggnadsverksamheten bedrivs i vanliga fall på följande sätt. Sedan riksdagen på vårvintern fattat beslut om kolonatupplåtelse och härför erforderliga medel anvisats, anmodas vederbörande revirförvaltare att låta utsyna för byggnadsarbetena behövt virke. Därefter utdrives av detta virke under vinterföret så mycket som kan medhinnas.

Under kolonisationsverksamhetens första år framdrevs virket till vissa centralt belägna platser inom kolonisationsområdena för att därstädes försågas och lagras. Då det emellertid visade sig, att kostnaderna för virkets utkörning från sågen till de olika byggnadsplatserna drog jämförelsevis höga kostnader, eftersträvas numera att så vitt möjligt såga virket på varje byggnadsplats. Visserligen medför detta system kostnader för sågens flyttning och uppställning, men dessa äro i regel mindre än kostnaderna för virkets utkörning från en centralt belägen sågplats till olika kolonat. Virkets sågning, som i vanliga fall påbörjats så snart detta hunnit framforslas, har bedrivits dels med lokomobiler, dels med motorsågar. Under kristiden, då bränn-

olja för motordrift ej stod att erhålla till rimligt pris, anlitas lokomobiler och i ett särskilt fall en intill ett kolonisationsområde belägen vattensåg. I de trakter, där utsikter ej förefunnits att få virket sågat och hyvlat av personer med egna sågverk och hyvelmaskiner, har nämnden varit nödsakad inköpa sådana och driva sågningen och hyvlingen själv genom respektive arbetsledares försorg. Likaså har nämnden med egna maskiner i åtskilliga fall låtit tillverka takspån och snickerier såsom dörrar och fönster m. m. Sålunda har nämnden vid en vattensåg vid Ruskträsk i Lycksele socken anordnat tillverkning av snickerier såväl för eget behov som för självbyggande kolonister å kringliggande kolonisationsområden. Nämndens uppsättningar av såg- och hyvelmaskiner har där så ansetts lämpligt mot särskild ersättning fått disponeras av självbyggande kolonister.

Där tillgång till god byggnadssten i omedelbar närhet av byggnadsplatserna varit förhanden, har redan första sommaren en och annan grund blivit lagd. Inom sådana kolonisationsområden, som ej äro allt för långt avlägsna från järnvägsförbindelse, har en del grunder gjutits av betong. Sedan grunderna blivit lagda, har timringsarbetet omedelbart påbörjats. Redan på hösten första året har en del byggnader uppförts och taklagts. Under den därpå följande vintern har ytterligare erforderligt virke framdrivits och sågats, varjämte sten, sand, grus och cement framkörts på vinterföre för återstående byggnadsgrunder. Likaså hava materialier framforslats för tegeltillverkning, vilket arbete bedrivits under försommaren året därpå. Under andra sommaren hava återstående byggnadsarbeten utförts, såsom timring, murning och inredning. På hösten samma år hava kolonatbyggnaderna i allmänhet kunnat tagas i anspråk av kolonisterna. Å de äldsta områdena däremot hava byggnadsarbetena på grund av de under kristiden rådande ogynnsamma förhållandena ej kunnat färdigställas så hastigt, utan har arbetet i dessa fall fördelats på trenne år.

I fråga om övriga arbeten, som ankommit på nämnden att ombesörja, såsom väg- och dikningsarbeten, hava dessa städse påbörjats under första sommaren, och har för dessa arbeten i främsta rummet anlitas kolonister. Ledningens strävan har gått ut på att söka anlägga samtliga vägar under första sommaren för att därigenom erhålla förbindelse snarast möjligt med varje byggnadsplats för transport av byggnadsmaterialier m. m. Dikningsarbetena däremot hava städse tagit tvenne, i vissa fall trenne somrar i anspråk.

Diknings-  
arbeten.

Under året hava dikningsarbeten utförts inom 25 olika kolonisationsområden. Endast inom trenne av de områden, där dikningsarbetena ej redan avslutats, hava ej några dikningsarbeten blivit utförda. Den huvudsakligaste anledningen härtill ligger däruti, att överenskommelse om dispositionsrätten till de inom dessa områden belägna ströängarna ej kunnat träffas. För dikningsändamål äro under året utbetalda 56 307 kronor.

Under femårsperioden hava dikningsarbeten slutförts eller ock i det allra närmaste slutförts på sätt nedanstående tablå utvisar.

Härav framgår att sammanlagt 295 965 kbm. grävningsmassa vid dikning

Kolonisations- områden.	Färdigdikade områden			Slutförda ackordsarbeten å ej färdigdikade områden			Summa		Pris pr kkm. kr.
	Grävningss- massa kkm.	Diknings- kostnad kr.	Pris prkkm. kr.	Grävningss- massa kkm.	Diknings- kostnad kr.	Pris prkkm. kr.	Grävningss- massa kkm.	Diknings- kostnad kr.	
<i>1918 års områden:</i>									
Djupsjö .....	24 345	25 429	1·04	—	—	—	24 345	25 429	1·04
Metseken .....	51 129	43 071	0·84	—	—	—	51 129	43 071	0·84
Rönnliden—Luspberget...	31 686	30 713	0·97	—	—	—	31 686	30 713	0·97
Summa och medeltal	<b>107 160</b>	<b>99 213</b>	<b>0·93</b>	—	—	—	<b>107 160</b>	<b>99 213</b>	<b>0·93</b>
<i>1919 års områden:</i>									
Ängeså .....	—	—	—	3 249	2 082	0·64	3 249	2 082	0·64
Ö. och V. Jörnsmarken...	28 502	20 476	0·72	—	—	—	28 502	20 476	0·72
Aronsjökullarna .....	28 705	29 437	1·03	—	—	—	28 705	29 437	1·03
Ansjö .....	993	895	0·90	—	—	—	993	895	0·90
Hamra (Tandsjö) .....	8 650	10 644	1·23	—	—	—	8 650	10 644	1·23
Summa och medeltal	<b>66 850</b>	<b>61 452</b>	<b>0·92</b>	<b>3 249</b>	<b>2 082</b>	<b>0·64</b>	<b>70 099</b>	<b>63 534</b>	<b>0·91</b>
<i>1920 års områden:</i>									
Ljusåtrakten .....	28 712	35 492	1·24	—	—	—	28 712	35 492	1·24
Vaksliden .....	15 520	15 368	0·99	—	—	—	15 520	15 368	0·99
Siksjö .....	15 704	13 068	0·83	—	—	—	15 704	13 068	0·83
Pite (Blåsmark) .....	—	—	—	8 434	5 838	0·69	8 434	5 838	0·69
Abborrträskliden .....	28 715	21 591	0·75	—	—	—	28 715	21 591	0·75
Hamra (Fågelsjö) .....	4 600	4 181	0·91	—	—	—	4 600	4 181	0·91
Summa och medeltal	<b>93 251</b>	<b>89 700</b>	<b>0·96</b>	<b>8 434</b>	<b>5 838</b>	<b>0·69</b>	<b>101 685</b>	<b>95 538</b>	<b>0·94</b>
<i>1921 års områden:</i>									
Pajala östra .....	—	—	—	2 123	1 633	0·77	2 123	1 633	0·77
Ohtanajärvi .....	—	—	—	1 881	1 229	0·65	1 881	1 229	0·65
V. Limingojärvi .....	—	—	—	605	347	0·57	605	347	0·57
Summa och medeltal	—	—	—	<b>4 609</b>	<b>3 209</b>	<b>0·70</b>	<b>4 609</b>	<b>3 209</b>	<b>0·70</b>
<i>1922 års områden:</i>									
Vuodnaberg .....	—	—	—	1 556	1 089	0·70	1 556	1 089	0·70
Pite (Långträsk) .....	—	—	—	505	263	0·52	505	263	0·52
Gunnarn .....	—	—	—	4 998	2 499	0·50	4 998	2 499	0·50
Bocken .....	—	—	—	195	98	0·50	195	98	0·50
Grundträskliden .....	—	—	—	3 664	2 019	0·55	3 664	2 019	0·55
Ede .....	—	—	—	1 494	796	0·53	1 494	796	0·50
Summa och medeltal	—	—	—	<b>12 412</b>	<b>6 764</b>	<b>0·54</b>	<b>12 412</b>	<b>6 764</b>	<b>0·54</b>
Summa och medeltal för alla områdena	<b>267 261</b>	<b>250 365</b>	<b>0·94</b>	<b>28 704</b>	<b>17 893</b>	<b>0·62</b>	<b>295 965</b>	<b>268 258</b>	<b>0·91</b>

upptagits till en sammanlagd kostnad av 268 258<sup>1)</sup> kronor eller till ett genomsnittligt pris av 0·91 kronor per kbm. Då de i tablån upptagna dikningsarbetena antingen äro helt avslutade för respektive kolonisationsområden i sin helhet eller ock bortsatta å ackord inom andra områden utan att alla dikningsarbeten därstädes fullbordats, tillkommer dessutom den kubikmassa, som belöper sig på ännu ej fullbordade ackordsarbeten. Denna kubikmassa som dock ej kan exakt angivas torde kunna i runt tal uppskattas till 90 000 kbm. vadan hela den vid dikning under femårsperioden upptagna grävningssmassan kan uppskattas till omkring 385 000 kbm. Då grävningssmassan pr längdmeter i stort medeltal torde kunna uppskattas till något mer än en kbm. skulle mot nyss angivna kubikmassa i runt tal svara omkring 35 mil diken.

Det under femårsperioden till dikningsändamål utgivna eller beräknade penningbeloppet erhålles genom att till förenämnda 268 258 kronor lägga dels 44 917 kronor, utgörande det belopp, som under åren 1919—22 utbetalats för ännu ej fullbordade ackordsavtal, dels 6 682 kronor för utförda bäckrensingsarbeten och 947 kronor för dikningsundersökningar, då totalsumman för under femårsperioden utbetalda eller beräknade medel sålunda uppgår till 320 804 kronor.

Vad beträffar medelkostnaden för de i tablån upptagna dikningsarbetena har denna under årens lopp för skilda områden växlat mellan 1·24 och 0·50 kronor per kbm. Medelsiffran för de dikningsarbeten, som hänföra sig till olika års kolonisationsområden, har sjunkit från 0·93 kronor år 1918 till 0·54 kronor år 1922 med ett totalt medelpris för alla i tablån upptagna dikningar av 0·91 kronor per kbm. Att detta senaste medelpris är så högt, som fallet är, beror givetvis på att stora huvudmassan av dikningarna utförts under de första tre åren, då priserna varit mycket höga, under det att endast en mindre del utförts under tider med lägre arbetspriser.

I fråga om dikningskostnaden pr hektar odlingsmark och pr kolonat av olika typer uppgår denna för de områden, där dikningsarbetena äro helt avslutade, till i tablån sid. 17 angivna belopp.

Vägar-  
beten.

Under år 1922 hava vägarbeten utförts inom 21 kolonisationsområden, varvid sådana arbeten helt slutförts å kronoparkerna Ö. och V. Jörnsmarken, Abborrträskliden, Ljusåtrakten samt Pite (Blåsmark). Under året har till vägbyggnader utbetalats sammanlagt 240 068 kronor.

De vägar, som anlagts inom de olika kolonisationsområdena, äro dels huvudvägar, dels bivägar. De förra framdragas så rakt som möjligt genom hela kolonisationsområdet och anknytas till redan befintliga vägförbindelser. De senare bilda utfartsvägar till huvudvägen från de olika kolonaten.

Huvudvägarna anlades till en början med 3 meters körbana med diken å ömse sidor omedelbart intill körbanan. Då detta emellertid visade sig erbjuda svårigheter vid möten vägfärande emellan, har nämnden gått i författning om anläggande av särskilda mötesplatser utmed vägen. För att emellertid undvika sådana men ändock tillgodose behovet i detta avseende, ha inom 1919,

<sup>1)</sup> Häruti ingår 2566 kronor, som ännu ej utbetalats, men som beräknas åtgå för slutförande av de i tablån å föregående sida upptagna dikningsarbetena.

Kolonisationsområden	D i k n i n g s k o s t n a d			
	Areal odlingsbar torvmark	per har odlingsbar torvmark	för större kolonat	för mindre kolonat
<i>1918 års kolonisationsområden:</i>				
Djupsjö .....	261·78	97	1 204	413
Metseken .....	291·00	148	1 791	647
Rönnliden—Luspberget .....	268·62	117	1 385	488
Summa och medeltal	<b>821·40</b>	<b>122</b>	<b>1 484</b>	<b>516</b>
<i>1919 års kolonisationsområden:</i>				
Ö. och V. Jörnsmarken .....	235·89	87	669	373
Aronsjökullarna .....	258·58	135	1 585	532
Ansjö .....	40·63	22	—	90 <sup>1)</sup>
Hamra (Tandsjö) .....	61·45	173	—	887
Summa och medeltal	<b>596·05</b>	<b>112</b>	<b>1 082</b>	<b>491</b>
<i>1920 års kolonisationsområden:</i>				
Ljusåtrakten .....	292·83	121	1 492	553
Vaksliden .....	96·30	163	2 083	737
Siksjö .....	112·91	116	1 633	550
Abborrträskliden .....	246·54	89	1 056	360
Hamra (Fågelsjö) .....	64·44	65	—	322
Summa och medeltal	<b>813·02</b>	<b>111</b>	<b>1 384</b>	<b>502</b>
Summa och medeltal för alla områden	<b>2 230·47</b>	<b>115</b>	<b>1 319</b>	<b>505</b>

1920 och 1921 års kolonisationsområden alla huvudvägar, som fortfarande anlagts med 3 meters körbana, försetts med s. k. bankett, som givits en bredd å fast mark av 0·5—1 meter. Avståndet mellan vägdiken har på så sätt blivit 4—5 meter, vilket är fullt tillräckligt för möten med alla slags åkdon. På myrmark har alltid utlagts 1·0—1·5 meter bankett. För att nedbringa kostnaderna hava vägarna utlagts så, att schaktningar och terrasseringsar i största möjliga grad undvikits. Härigenom hava vägarna blivit delvis ganska småbackiga, men ej i högre grad än att de väl uppfylla sitt ändamål. Huvudvägarna hava i sin helhet grusats.

Bivägarna hava anlagt så enkla som möjligt, vanligen med dike endast å ena sidan. Grusning av vägbanan har endast undantagsvis förekommit.

Då en del vägar ansetts vara av stor betydelse även för skogsvården, har domänstyrelsen dels genom skogsförvaltningens försorg anlagt 20·2 km. vägar, som beröra vissa kolonisationsområden, dels beviljat kolonisationsnämnden anslag av sammanlagt 155 903 kronor på sätt här nedan angives.

<sup>1)</sup> De låga kostnaderna på Ansjö kronopark förklaras därav att de odlingsbara torvmarksområden, som tillagts kolonaten, redan tidigare skogsdikats, till följd varav nämndens dikningar kunnat högst avsevärt inskränkas.

Kolonisationsområden	Anslag Kronor
Metseken .....	84 689
Ljusåtrakten .....	19 769
Pite (Blåsmark) .....	10 000
Abborrträskliden .....	23 998
Hamra (Fågelsjö) .....	17 447
Summa	155 903

Därjämte hava följande bidrag till nedanstående väganläggningar på därom gjord framställning beviljats av följande anslagsgivare.

Metsekens kolonisationsområde, Umeå flottningsförening .....	425
Pite (Blåsmark) > Pite tingslags vägstyrelse .....	8 000
Summa kronor	8 425

Kostnaderna för de vägarbeten, som hittills fullbordats eller i det närmaste fullbordats, framgå av efterföljande tablå.

Kolonisationsområden	Väglängd	Anläggningskostnad	Pris per meter
		Kronor	Kronor
<i>1918 års kolonisationsområden:</i>			
Djupsjö .....	1 725	6 307	3·60
Metseken .....	34 404	98 494	2·86
Rönnliden-Luspberget .....	7 729	31 638	4·09
Summa och medeltal	<b>43 858</b>	<b>136 439</b>	<b>3·11</b>
<i>1919 års kolonisationsområden:</i>			
Ö. och V. Jörnsmarken .....	6 000	12 593	2·10
Aronsjökullarna .....	8 746	26 504	3·10
Ansjö .....	882	2 041	2·31
Hamra (Tandsjö) .....	2 774	9 728	3·51
Summa och medeltal	<b>18 402</b>	<b>50 866</b>	<b>2·76</b>
<i>1920 års kolonisationsområden:</i>			
Ljusåtrakten .....	19 753	66 070	3·34
Vaksliden .....	8 400	28 634	3·41
Siksjö .....	4 536	15 989	3·52
Pite (Blåsmark) .....	20 348	55 254	2·72
Abborrträskliden .....	20 622	60 187	2·92
Hamra (Fågelsjö) .....	5 675	26 469	4·66
Summa och medeltal	<b>79 334</b>	<b>252 603</b>	<b>3·18</b>
Totalsumma och medeltal	<b>141 594</b>	<b>439 908</b>	<b>3·11</b>

Sålunda äro under femårsperioden något öfver 14·1 mil vägar färdigbyggda för en kostnad av 439 908 kronor <sup>1)</sup>. För att emellertid erhålla totalsumman å för vägarbeten under femårsperioden utbetalda medel bör till nyssnämnda belopp läggas 1 736 kronor för brobyggnader samt 210 837 kronor, som utbetalats å ännu ej helt avslutade arbetsackord. Totalsumman till vägarbeten utbetalda medel uppgår sålunda till 652 481 kronor, vilket efter ett medelpris av 3 kronor per meter, skulle svara mot en väglängd om i runt tal 20 mil.

De byggnader, som enligt av statsmakterna fattade beslut skola genom statens försorg uppföras å kolonaten, utgöras av en mangårdsbyggnad i ett rum och kök med utrymme för ytterligare ett rum på vinden samt en uthusbyggnad. I mangårdsbyggnaden inredes endast köket och av uthusbyggnaden uppföres endast ladugård för tre kor och en häst samt gödselstad. Det åligger sedan kolonisten själf att fullborda byggnaderna i överensstämmelse med därför fastställda ritningar.

Därest kolonist så önskar, kan han få mangårdsbyggnaden å kolonaten å sig uppförd i två rum och kök med utrymme för ytterligare ett rum på vinden. I sådant fall ankommer på kolonisten själf att svara för de ökade kostnader, som äro förenade med ett dylikt mer omfattande bygge.

Under året hava byggnadsarbeten bedrivits inom 16 kolonisationsområden, varvid dessa arbeten helt avslutats inom Rönnlidens, Ljusåtraktens, Vakslidens, Siksjö, Abborrträsklidens samt Hamra (Fågelsjö) kolonisationsområden.

Härvid hava byggnadsarbeten utförts i följande omfattning:

Fullbordade mangårdsbyggnader .....	33	
» uthusbyggnader .....	33	66
Till hälften färdigställda mangårdsbyggnader .....	14	
» » » uthusbyggnader .....	9	23
Påbörjade mangårdsbyggnader .....	66	
» uthusbyggnader .....	64	130

Byggnads-  
arbeten.

Under år  
1922 ut-  
förda  
byggnads-  
arbeten.

Från kolonisationsverksamhetens begynnelse har statens byggnadsverksamhet bedrivits i den omfattning och på sätt, som angives i uppställningen å sid. 20.

Av de 251 kolonat, som enligt statsmakternas beslut skola genom statens egen försorg bebyggas, äro 106 färdigbyggda, varjämte arbetena äro påbörjade å ytterligare 84 kolonat.

Statens byggnadsverksamhet är vidare avslutad inom 1918 och 1920 års samtliga kolonisationsområden. Däremot äro byggnadsarbetena ännu ej fullbordade inom 1919 års områden, där Ängeså kronopark är det område, inom vilket en del dylika arbeten ännu återstå att utföra. Visserligen upplätos kolonaten å Ängeså kronopark redan år 1919, men då med skyldighet för kolonisterna att själva ombesörja byggnadsarbetena. Då emellertid kolonat, där byggnaderna skulle uppföras av kolonisterna själva, visade sig röna mycket

Under  
åren 1918  
—22 ut-  
förda  
byggnads-  
arbeten.

<sup>1)</sup> I detta belopp ingå 8512 kronor, som ännu ej utbetalats å de i ovanstående tablå upptagna arbetena, men som för dessas avslutande anses erforderliga.

Kronopark	Antal kolonat att byggas, där byggnadsverksamheten påbörjats	Färdiga		Halvfärdiga		Mindre än halvfärdiga		Antal färdiga och påbörjade	
		man-gårds-bygg-nader	uthus-bygg-nader	man-gårds-bygg-nader	uthus-bygg-nader	man-gårds-bygg-nader	uthus-bygg-nader	man-gårds-bygg-nader	uthus-bygg-nader
<i>1918 års områden:</i>									
Djupsjö.....	5	5	5	—	—	—	—	5	5
Metseken.....	8	8	8	—	—	—	—	8	8
Rönnliden-Lusperget ...	24	24	24	—	—	—	—	24	24
<i>1919 års områden:</i>									
Angeså.....	10	4	2	—	1	4	5	8	8
Hamra (Tandsjö) .....	12	12	12	—	—	—	—	12	12
<i>1920 års områden:</i>									
Ljusåtrakten ..	17	17	17	—	—	—	—	17	17
Vaksliden.....	8	8	8	—	—	—	—	8	8
Siksjö .....	6	6	6	—	—	—	—	6	6
Abborrträskliden .....	11	11	11	—	—	—	—	11	11
Hamra (Fågelsjö) .....	13	13	13	—	—	—	—	13	13
<i>1921 års områden:</i>									
Pajala Östra .....	16	—	—	—	—	16	16	16	16
Ohtanajärvi.....	12	—	—	—	—	5	2	5	2
V. Limingojärvi.....	10	—	—	7	7	3	3	10	10
Vargisåvattnen .....	10	—	—	3	2	7	8	10	10
Abmoberget.....	8	—	—	—	—	8	8	8	8
Örålandet.....	8	—	—	—	1	8	7	8	8
<i>1922 års områden:</i>									
Pite (Långträsk).....	6	—	—	4	1	2	—	6	1
Simsjölandet .....	8	—	—	—	—	8	8	8	8
Ede .....	7	—	—	—	—	7	7	7	7
Summa	199	108	106	14	12	68	64	190	182

liten efterfrågan på denna kronopark, beslöto statsmakterna år 1921 på kolonisationskommitténs förslag att byggnaderna å 10 mindre kolonat skulle uppföras genom statens egen försorg. Medel för ändamålet ställdes till förfogande efter ingången av år 1922. Emellertid erhöll kolonisationsnämnden på därom gjord framställning nådigt bemyndigande att för byggnadernas uppförande redan 1921 få disponera de medel, som av 1919 års riksdag anvisats för byggnads-hjälp åt självbyggande kolonister på ifrågavarande kolonat. Byggnadsverksamheten å Ängeså kronopark begynte sålunda på sommaren år 1921.

Under femårsperioden har nämnden på framställning från kolonisterna å

respektive kolonat i nio särskilda fall ombesörjt mangårdsbyggnadernas uppförande i två rum och kök.

Vad beträffar kostnaderna för byggnadernas uppförande under femårsperioden ställa de sig på sätt som framgår av efterföljande tablå.

Byggnadskostnader.

Kolonatområden	Antal statsbyggen	Avstånd från järnväg Km.	Kostnad per kolonat för					
			Avverkning och förädling av virke Kr.	Inköp och tillverkning av materialier Kr.	Frakter och transporter Kr.	Grundläggning Kr.	Timrings- och inredningsarbeten Kr.	Totalkostnad per kolonat Kr.
<i>1918 års områden:</i>								
Djupsjö .....	5	2	2 558	1 319	951	877	3 214	8 919
Metseken .....	8	100	2 212	1 174	1 445	947	2 425	8 203
Rönnliden .....	24	80	2 738	1 159	1 777	1 348	2 798	9 820
S:a och medeltal kr.	<b>37</b>	—	<b>2 600</b>	<b>1 184</b>	<b>1 594</b>	<b>1 197</b>	<b>2 773</b>	<b>9 348</b>
<i>1919 års områden:</i>								
Hamra (Tandsjö)...	12	5	2 419	1 349	1 263	703	2 539	8 273
<i>1920 års områden:</i>								
Ljusåtrakten.....	17	3	2 122	1 039	657	679	2 677	7 174
Vaksliden .....	8	96	2 265	1 103	814	808	2 106	7 096
Siksjö .....	6	38	1 815	665	879	858	1 948	6 165
Abborrträskliden...	11	78	1 209	792	504	702	2 361	5 568
Hamra (Fågelsjö)...	13	2	2 683	869	965	761	2 096	7 374
S:a och medeltal kr.	<b>55</b>	—	<b>2 059</b>	<b>918</b>	<b>746</b>	<b>741</b>	<b>2 314</b>	<b>6 778</b>

Såsom av denna sammanställning framgår hava byggnadskostnaderna för statsbyggda kolonat högst avsevärt växlat. Den huvudsakliga anledningen härtill ligger givetvis i de förändringar, som under perioden 1918—22 ägt rum i fråga om arbets- och materialpriserna. För belysande av dessa förhållanden hänvisas till den redogörelse över dagsverks- och materialpriser, som lämnats på annat ställe i denna berättelse.

Byggnadskostnaderna per kolonat hava sålunda varierat mellan högst 9 820 kronor för Rönnlidens kolonisationsområde av 1918 års kolonisationsförsök och lägst 5 568 kronor för Abborrträsklidens kolonisationsområde av 1920 års kolonisationsförsök. I genomsnitt för olika års kolonisationsföretag hava byggnadskostnaderna per kolonat sjunkit från 9 348 för 1918 års kolonisationsförsök till 6 778 kronor för 1922 års kolonisationsförsök. Byggnadskostnaderna hava sålunda under femårsperioden stadigt sjunkit och nedgått med 28 %.

Genomsnittskostnaden vid uppförande av 55 gårdar tillhörande 1920 års kolonisationsområden uppgår såsom av tablån synes till 6 778 kronor per kolonat. Härvid är dock att märka, att endast i ett fåtal fall grundgrävning och grundläggning till frostfritt djup förekommit. I sitt den 15 december

1917 avgivna betänkande har kolonisationskommittén beräknat kostnaderna för de genom statens försorg å kolonaten uppförda byggnaderna till 6 700 kronor, i vilket belopp emellertid ingå kostnaderna för grundgrävning och grundläggning. Om dessa arbeten antagas betinga ett pris av 700 kronor, skulle vid en jämförelse mellan de verkliga kostnaderna för byggnaderna och de beräknade, de förra överstiga de senare med omkring 11 %. Emellertid hava 11 gårdar på Abborrträsklidens kronopark i genomsnitt kostat 5 568 kronor, vilket visar att kostnaderna i vissa fall till och med understigit de av kolonisationskommittén på sin tid beräknade. Verkställd överslagsberäkning i fråga om pågående byggen giva vid handen att kostnaderna för dessa sannolikt komma att hålla sig något över 5 000 kronor.

Till-  
trädes-  
syner å  
kolonat.

Enligt för statsbyggda kolonat gällande bestämmelser skall så snart staten åliggande byggnads- och dikningsskyldighet å kolonaten blivit utförd, å kolonaten omedelbart hållas tillträdessyn.

Sådan syn är under femårsperioden hållen å sammanlagt 87 kolonat.

## Kolonisternas egna arbeten.

De av kolonisterna själva under året utförda arbetena på kolonaten hava utgjorts av byggnads- och odlingsarbeten samt i mindre omfattning av vägarbeten. Till följd av sjunkande dagsverks- och materialpris hava de självbyggande kolonisterna under det gångna året kommit i en gynnsammare ställning än de kolonister, som tidigare påbörjat sina byggen, i det att byggnadshjälpen, som alltjämt utgått med 4 500 kronor, varit tillräcklig att täcka större del av de verkliga byggnadskostnaderna än tidigare varit fallet. Då levnadskostnaderna därjämte sjunkit avsevärt, har detta i sin mån bidragit till att den odlingshjälp, som utgått till innehavare av större kolonat, även kunnat leda till mer omfattande odlingsarbeten än tidigare. Den brist på arbetsförtjänst, som särskilt inom vissa områden gjort sig gällande under året, har även bidragit till ökad byggnadsverksamhet, enär härmed förenat arbete varit snart sagt kolonisternas enda kontanta inkomstkälla.

De byggnader, som det åligger kolonisterna att själva uppföra å kolonaten, utgöras av en mangårdsbyggnad i ett rum och kök med utrymme för ytterligare ett rum å vinden samt en uthusbyggnad med ladugård för tre kor och en häst, samt loge, mat- och vedbod.

Efter särskild prövning har i vissa fall medgivits kolonist att uppföra mangårdsbyggnaden å kolonatet i två rum och kök.

Under året hava byggnadsarbeten bedrivits å 92 kolonat. 32 mangårds- och 31 uthusbyggnader hava under året färdigbyggts.

I överensstämmelse med den skyldighet, som åligger innehavarna av statsbyggda kolonat, hava 43 kolonister i behörig ordning kompletterat byggnaderna å respektive kolonat. Under året hava byggnaderna å nio kolonat slutligen avsynats och godkänts.

Vid årsskiftet voro upplåtna 277 kolonat, där byggnadernas uppförande ankommer på kolonisterna själva. Vid 1922 års utgång hade byggnadsarbeten påbörjats på 212 kolonat. Hur dessa arbeten fortskridit framgår närmare av efterföljande tablå.

Byggnadsarbeten.

Kolonatområde	Antal kolonat		Färdiga		Halvfärdiga		Mindre än halvfärdiga		Summa	
	upp- låtna	där bygg- nads- arbetet på- börjats	man- gårds- bygg- nader	uthus- bygg- nader	man- gårds- bygg- nader	uthus- bygg- nader	man- gårds- bygg- nader	uthus- bygg- nader	man- gårds- bygg- nader	uthus- bygg- nader
<i>1918 års områden:</i>										
Djupsjö .....	20	18	9	2	3	—	6	9	18	11
Metseken .....	23	19	11	4	5	3	3	4	19	11
Rönnliden—Luspber- get .....	14	11	3	3	3	5	5	1	11	9
<i>1919 års områden:</i>										
Ängeså .....	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ö. och V. Jörnsmar- ken .....	36	33	10	10	19	12	3	7	32	29
Aronsjökullarna .....	25	22	—	—	—	9	16	11	16	20
Ansjö .....	9	4	1	2	2	—	—	—	3	2
<i>1920 års områden:</i>										
Ljusåtrakten .....	24	18	6	6	1	1	8	5	15	12
Vaksliden .....	5	4	—	—	—	—	4	4	4	4
Siksjö .....	6	6	1	1	2	—	3	5	6	6
Pite (Blåsmark) .....	23	23	11	11	6	5	5	7	22	23
Abborrträskliden .....	21	18	4	2	2	1	12	11	18	14
<i>1921 års områden:</i>										
Abmoberget .....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Örålandet .....	2	2	—	—	—	—	2	1	2	1
<i>1922 års områden:</i>										
Vuodnaberg .....	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pite (Långträsk) .....	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gunnarn .....	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jovan .....	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mötingselberget .....	15	12	—	—	—	—	6	12	6	12
Bocken .....	11	9	—	—	—	—	8	9	8	9
Grundträskliden .....	10	10	—	—	—	—	10	10	10	10
Tallträskliden .....	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Simsjölandet .....	3	3	—	—	—	—	3	3	3	3
Summa	277	212	56	41	43	36	94	99	193	176

Odlingsarbetets fortskridande å kolonaten framgår av följande uppställning: Odlingsarbeten.

	Fastmark har	Torvmark har	Summa har
Vid 1922 års utgång odlad areal .....	11·44	76·88	88·32
» 1921 » » » .....	4·48	41·31	45·79
Under år 1922 odlad areal .....	6·96	35·57	42·53

Sålunda har å samtliga kolonat under år 1922 uppodlats i det närmaste lika stor areal som under åren 1918—1921.

Resultatet av kolonisternas odlingsarbeten inom skilda kolonisationsområden under femårsperioden framgår av nedanstående tablå.

Kolonatområde	A r e a l						Total s:a	S k ö r d f r å n		
	nybruten, ännu ej besädd			besädd				fast mark	myr- mark	S:a
	fast mark	myr- mark	S:a	fast mark	myr- mark	S:a				
	H e k t a r							K i l o g r a m		
<i>1918 års områden:</i>										
Djupsjö .....	0·30	5·24	5·54	1·14	8·21	9·35	14·89	8 425	33 100	41 525
Metseken .....	0·20	9·31	9·51	0·76	14·24	15·00	24·51	9 430	80 890	90 320
Rönnliden—Luspber- get .....	0·33	2·47	3·30	2·62	3·53	6·15	9·45	17 100	12 000	29 100
<i>1919 års områden:</i>										
Angeså .....	—	1·47	1·47	—	—	—	1·47	—	—	—
Ö. och V. Järnsmar- ken .....	0·02	2·00	2·02	0·15	2·38	2·53	4·55	1 800	27 865	29 665
Aronsjöskullarna .....	0·40	2·13	2·53	1·12	1·93	3·05	5·58	3 330	2 750	6 080
Ansjö .....	—	—	—	0·10	0·40	0·50	0·50	150	460	610
Hamra (Tandsjö) .....	0·01	1·35	1·36	0·30	1·55	1·85	3·21	5 680	4 800	10 480
<i>1920 års områden:</i>										
Ljusåtrakten .....	1·25	4·70	5·95	1·70	2·76	4·46	10·41	7 545	12 050	19 595
Pite (Blåsmark) .....	—	1·67	1·67	—	—	—	1·67	—	—	—
Abborrträskliden .....	0·10	4·45	4·55	0·18	4·99	5·17	9·72	2 120	38 570	40 690
Hamra (Fågelsjö) ..	—	0·27	0·27	0·06	—	0·06	0·33	875	—	875
<i>1921 års områden:</i>										
Örålandet .....	0·20	0·30	0·50	—	—	—	0·50	—	—	—
<i>1922 års områden:</i>										
Pite (Långträsk) .....	—	1·00	1·00	—	—	—	1·00	—	—	—
Bocken .....	—	0·33	0·33	—	0·20	0·20	0·53	—	1 400	1 400
Summa	3·31	36·69	40·00	8·13	40·19	48·32	88·32	56 455	213 885	270 340

Väg-  
arbeten.

Odlingsarbeten hava bedrivits på sammanlagt 146 kolonat av 508 upplåtna. De vägarbeten, som utförts av kolonisterna själva, hava bestått i brytning av smärre utfartsvägar från boplatserna till huvudvägarna. Dylika arbeten hava dock bedrivits allenast på ett mindre antal kolonat.

Kolonisa-  
tionsom-  
rådena för  
industri-  
arbetare.

På grund av särskild proposition till 1922 års riksdag beslöts upplåtande av trenne kolonisationsområden för arbetslösa industriarbetare, Mötingselbergets i Vilhelmina socken samt Bockens och Grundträsklidens i Lycksele socken. Antalet upplåtna kolonat inom dessa områden äro respektive 16, 12 och 10. Kolonisterna å Mötingselberget äro från Eskilstuna, å Bocken från Västerås samt å Grundträskliden från Sandviken.

Då frågan om upplåtande av dessa kolonisationsområden uppkom först under vintern 1922, kunde i motsats mot å andra kolonisationsområden inga som helst förberedande åtgärder såsom kolonisationsområdets kartläggning och uppstyckning å kolonat vidtagas. Enahanda var fallet beträffande planläggningen av erforderliga väg- och dikningsarbeten.

Kolonisterna å dessa områden hade sammanslutit sig till s. k. nybyggareföreningar för att bedriva allt med verksamheten förenat arbete gemensamt. Då det emellertid snart visade sig, att denna anordning ej medförde de fördelar, som därmed avsetts, hava föreningarna å Bocken och Grundträskliden upplösts, under det att föreningen å Mötingselberget uppdelats på tvenne föreningar, av vilka den ena numera är upplöst.

Mötिंग-  
selbergets  
kolonisa-  
tions-  
område.

Kolonisterna antogos på detta område i april månad och redan i början av maj infunno de sig å ort och ställe, där de till en början inlogerades i ett intill kolonisationsområdet liggande torpställe. Innan kolonisterna emellertid anlänt till området, hade en del byggnadsvirke genom revirförvaltningens försorg utstämplat, och en av deras första åtgärder var att avverka och framdriva detta virke. Redan på sista föret transporterade de upp en lokobilsåg, som de fått förhyra av statens järnvägars byggnadsavdelning i Vilhelmina. Härefter begynte sågning av en del virke, varefter kolonisterna gingo i författning om att uppföra provisoriska bostäder inom kolonisationsområdet.

Stora svårigheter erbjödo sig emellertid för kolonisterna, i det att som förut omnämnts kolonaten vid tiden för deras upplåtande ej voro å marken utstakade. Kolonisterna svävade därför i ovisshet om var respektive kolonat och byggnadsplatser voro belägna, omständigheter, som givetvis voro ägnade fördröja arbetena. Enär anläggningar av vägar och diken vore beroende av planen för kolonatutläggningen, kunde dylika arbeten ej omedelbart påbörjas. Då vidare kolonisationsområdet är beläget omkring 10 km. från inlandsbanan och området vid tiden för kolonisternas ankomst helt saknade vägförbindelse med yttre världen, visade det sig förenat med stora svårigheter att under sommaren upptrasportera alla de förnödenheter, redskap m. m., som för kolonisternas verksamhet voro oundgängligen nödvändiga.

Så snart emellertid barmark inträtt, företogs områdets kartläggning och uppdelning på kolonat, varefter vägar och diken utstakades. Då det till kolonat-

utläggning avsedda området innefattade en rätt betydande areal, 602 har, drog detta jämte övriga härmed förenade arbeten rätt långt ut på tiden. Först fram mot eftersommaren var planläggningsarbetet avslutat så att arbeten med vägbrytning och dikning kunde igångsättas. Så länge årstiden det medgav sysslade kolonisterna med dylika arbeten. För att emellertid under sommarens lopp kunna färdigbryta så stor del som möjligt av den 13 km. långa vägen upp till och genom kolonisationsområdet måste nämnden i kolonisternas eget intresse anställa ett stort antal andra arbetare. Under året medhans brytning av omkring 11 km. av vägen. Under vintern hava kolonisterna, som förskaffat sig dragare, sysslats dels med framforsling av erforderligt material för vägens grusning, dels med framdrivning av byggnadsvirke m. m. Därjämte hava byggnadsarbetena påbörjats. Härvid hava vissa byggnadsmaterialier tillretts å fem kolonat samt byggnadsarbeten såsom grundläggning och timring utförts å ytterligare sju kolonat.

På kolonisationsområdet innehade kolonisterna vid årsskiftet 2 hästar och 7 nötkreatur.

Av kolonistfamiljerna, som omfattade sammanlagt 45 personer, voro vid årsskiftet 12 inhysta i tillfälliga bostäder å området och 3 i dylika bostäder utom området.

Å dessa områden antogos kolonisterna något senare än å Mötingselberget, och infunno de sig inom respektive kolonisationsområden först i början av juni.

Så snart kolonisterna anlant till respektive områden bereddes dem arbete med väganläggning och efter hand i den mån diken hunnit utstakas inom kolonaten även med dikningsarbete. Under sommarens lopp hava av kolonisterna utförts rätt omfattande väg- och dikningsarbeten. Under vintern har till byggnaderna genom kolonisternas egen försorg avverkats och framdrivits virke helt eller delvis till 13 kolonat, varjämte sågning av virket pågått å 7 kolonat. Byggnadsarbetena äro jämväl påbörjade å 4 av dessa kolonat.

Å tvenne kolonat äro mindre odlingsarbeten utförda.

Kolonisterna hava på detta kolonisationsområde tvenne hästar men inga nötkreatur.

Kolonisterna på Bockens och Grundträsklidens kolonisationsområden uppgå jämte hustrur och barn samt övriga familjemedlemmar till 68 personer. Vid årsskiftet voro 4 familjer bosatta i tillfälliga bostäder inom respektive kolonisationsområden samt 15 familjer i gårdar utom områdena.

I anslutning till av kolonisationskommittén väckt förslag beslöto statsmakterna år 1921 att å Abmobergets överloppsmark utlägga 19 kolonat i stället för tidigare planerade nybyggesanläggningar. För ändamålet anvisades för år 1922 ett anslag av 30 000 kronor.

Sedan dessa kolonat blivit å marken utstakade och dikningsplaner utarbetats, hava under sommarens lopp en del dikningsarbeten blivit utförda.

Sökande till samtliga kolonat hava anmält sig, men kontrakt om kolonatens upplåtande äro ännu ej avslutade.

Bocken  
och  
Grund-  
träsk-  
liden.

Abmo-  
bergets  
nybyg-  
gen.

Kolonist-  
ernas  
kreatur.

Den vid årskiftet på kolonaten befintliga kreatursstammens storlek framgår närmare av nedanstående tablå.

Kolonatområde	Hästar	Kor	Ungnöt	Får	Getter	Summa djur
<i>1918 års områden:</i>						
Djupsjö .....	2	19	5	3	—	29
Metseken .....	4	37	4	28	—	73
Rönnliden—Luspberget .....	6	31	2	10	28	77
<i>1919 års områden:</i>						
Ö. och V. Jörnsmarken .....	1	8	1	6	—	16
Aronsjökullarna .....	4	19	—	2	21	46
Ansjö .....	—	3	1	—	—	4
Hamra (Tandsjö) .....	8	18	7	8	2	43
<i>1920 års områden:</i>						
Ljusåtrakten .....	8	26	7	10	3	54
Vaksliden .....	1	8	—	4	—	13
Siksjö .....	—	3	—	—	—	3
Pite (Blåsmark) .....	—	12	—	—	4	16
Abborrträskliden .....	1	18	1	—	1	21
Hamra (Fågelsjö) .....	—	13	9	3	6	31
<i>1921 års områden:</i>						
Örålandet .....	1	—	1	—	—	2
<i>1922 års områden:</i>						
Mötingselberget .....	2	7	—	—	—	9
Bocken .....	1	—	—	—	—	1
Grundträskliden .....	1	—	—	—	—	1
Simsjölandet .....	2	—	—	—	—	2
Ede .....	1	—	—	—	—	1
Summa	43	222	38	74	65	442

Befolk-  
nings-  
statistik.

Inom kolonisationsområdena äro sammanlagt 1 172 personer bosatta mot 644 vid årsskiftet 1921—1922. Deras fördelning å ålder och kön framgår av tablån å sid. 29.

Kolonisationsområden	Antalet å kolonaten boende personer															
	Kolonisten	Kolonistens hustru	B a r n						Övriga familjemed- lemmar		Tjänare		Summa			
			över 15 år		13—15 år		7—13 år		under 7 år		M.	K.	M.	K.	M.	K.
			Manliga (M.)	Kvinnliga (K.)	M.	K.	M.	K.	M.	K.						
<i>1918 års områden:</i>																
Djupsjö .....	9	8	9	5	2	2	1	1	6	9	—	1	—	1	27	27
Metseken .....	24	20	—	1	1	1	7	8	14	30	5	2	—	2	51	64
Rönnliden—Luspberget	25	23	15	8	5	3	9	10	16	24	—	—	—	3	70	71
<i>1919 års områden:</i>																
Ängeså .....	3	2	4	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	8	4
Ö. och V. Jörnsmarken	15	11	3	—	—	2	9	5	10	9	6	6	1	—	44	33
Aronsjökullarna .....	19	11	6	2	3	3	5	4	12	9	4	2	—	2	49	33
Ansjo .....	3	3	—	—	—	—	2	3	6	2	—	—	—	—	11	8
Hamra (Tandsjö) .....	12	12	9	5	3	2	7	9	10	15	—	—	—	—	41	43
<i>1920 års områden:</i>																
Ljusåtrakten .....	29	23	15	7	10	4	15	12	21	17	1	3	—	—	91	66
Vaksliden .....	7	5	2	1	—	1	1	2	8	2	—	—	—	—	18	11
Siksjo .....	6	3	2	—	1	—	1	—	1	3	1	1	—	—	12	7
Pite (Blåsmark) .....	19	16	13	3	4	3	6	9	21	16	1	—	—	1	64	48
Abborrträskliden .....	15	11	1	—	—	1	1	5	10	10	—	—	—	2	27	29
Hamra (Fågelsjö) .....	10	10	2	1	3	1	6	8	8	3	—	—	—	—	29	23
<i>1922 års områden:</i>																
Pite (Långträsk) .....	1	1	—	—	—	—	4	—	2	—	—	—	—	—	7	1
Mötingselberget .....	15	12	1	2	4	—	2	2	5	2	—	—	—	—	27	18
Bocken .....	9	8	1	1	1	—	6	1	3	5	1	1	—	—	21	16
Grundträskliden .....	10	7	—	—	3	—	—	3	3	5	—	—	—	—	16	15
Tallträskliden .....	3	3	—	—	—	—	—	2	1	3	—	—	—	—	4	8
Simsjölandet .....	7	5	2	—	—	1	5	1	2	7	—	—	—	—	16	14
Summa	241	194	85	36	40	24	87	85	160	173	19	16	1	11	633	539
															1 172	

Av de i tablån upptagna kolonisterna hava 145 inflyttat i på kolonaten uppförda föreskrivna mangårdsbyggnader under det att 17 valt utvägen att såsom provisorisk bostad i första hand taga den å kolonaten uppförda uthusbyggnaden i anspråk. De återstående äro bosatta i provisoriska bostäder. Av kolonisterna äro 4 kvinnor.

## Kolonisternas kreaturslånefond.

Enligt statsmakternas beslut inrättades år 1920 kolonisternas kreaturslånefond. Bestämmelserna för erhållande av lån ur denna fond återfinnas i kungl. kungörelsen den 4 juni 1920. Enligt dessa bestämmelser äger kolonist för inköp av en första mjölkko erhålla lån motsvarande tre fjärdedelar av kons värde, dock högst 600 kronor. Lånet skall amorteras inom loppet av fem år med en femtedel av ursprungliga lånebeloppet årligen. Å lyftat, oguldet lånebelopp skall erläggas fem procents ränta.

På därom av kolonisationskommittén gjord framställning har Kungl. Maj:ten den 9 juni 1922 medgivit nämnden rätt att efter prövning i varje särskilt fall bevilja kolonist skäligt anstånd med erläggande av till betalning förfallen ränta och amortering å av honom mottaget lån ur fonden, under iakttagande dock att lånet skall amorteras under loppet av fem år från lyftningsdagen.

Under femårsperioden hava följande lån ur kolonisternas kreaturslånefond beviljats.

K o l o n i s a t i o n s o m r å d e n	Antal beviljade lån	Lånesumma kr.
<i>År 1920 beviljade lån:</i>		
1918 års kolonisationsområden.		
Kronoparken Djupsjö .....	7	4 100
» Metseken .....	8	3 500
» Rönnliden—Luspberget.....	7	2 875
1919 års kolonisationsområden.		
Kronoparken Ö. och V. Jörnsmarken .....	3	1 760
» Aronsjöskullarna .....	4	1 825
1920 års kolonisationsområden.		
Kronoparken Ljusåtrakten .....	2	925
Summa	<b>31</b>	<b>14 985</b>
Medeltal	—	483,88

Kolonisationsområden	Antal beviljade lån	Lånesumma kr.
<i>År 1921 beviljade lån:</i>		
1918 års kolonisationsområden.		
Kronoparken Metseken .....	6	1 675
» Rönnliden—Lusperget .....	9	2 700
1919 års kolonisationsområden.		
Kronoparken Ö. och V. Jörnsmarken .....	2	300
» Aronsjöskullarna .....	5	1 575
» Hamra (Tandsjö) .....	7	2 325
1920 års kolonisationsområden.		
Kronoparken Ljusåtrakten .....	6	1 850
» Vaksliden .....	1	150
» Hamra (Fågelsjö) .....	3	750
Summa	<b>39</b>	<b>11 325</b>
Medeltal	—	290·38
<i>År 1922 beviljade lån:</i>		
1918 års kolonisationsområden.		
Kronoparken Djupsjö .....	2	300
» Metseken .....	2	330
» Rönnliden—Lusperget .....	4	600
1919 års kolonisationsområden.		
Kronoparken Ängeså .....	1	180
» Ö. och V. Jörnsmarken .....	4	690
» Aronsjöskullarna .....	1	150
» Ansjö .....	2	300
» Hamra (Tandsjö) .....	1	150
1920 års kolonisationsområden.		
Kronoparken Ljusåtrakten .....	5	780
» Vaksliden .....	4	630
» Siksjö .....	2	300
» Pite (Blåsmark) .....	8	1 290
» Abborrträskliden .....	4	660
» Hamra (Fågelsjö) .....	1	150
1922 års kolonisationsområden.		
Kronoparken Mötingselberget .....	14	2 220
Summa	<b>55</b>	<b>8 730</b>
Medeltal	—	158·72

I förhållande till den nedgång i kreatursprisen, som under femårsperioden gjort sig gällande har lånesummans storlek i medeltal sjunkit från 483·38 kronor år 1920 till 158·72 kronor år 1922. I medeltal för hela perioden hava de beviljade lånen — sammanlagt 125 stycken — uppgått till 280·30 kronor.

Under åren 1921—1922 har i amortering influtit 6 615 kronor och i ränta 1 567·39 kronor.

På grund av förenämnda nådiga skrivelse den 9 juni 1922 med medgivande för nämnden att bevilja kolonisterna anstånd med inbetalning av dem åliggande kapital och ränta å mottagna lån har nämnden under året i 14 fall beviljat kolonister dylikt anstånd.

## Ekonomisk översikt.

### År 1922.

Följande belopp äro för året av statsmakterna anvisade för

1919 års kolonisationsförsök .....	kronor	177 700: —
1920 » » .....	»	366 300: —
1921 » » .....	»	370 000: —
1922 » » .....	»	400 000: —
Abmobergets nybyggen .....	»	30 000: —
Kolonatutläggning enl. nåd. brevet den $15/5$ 1922.....	»	29 000: —
» » » » » $18/11$ 1922.....	»	6 500: —

Summa kronor 1 379 500: —.

### Inkomster.

Innestående å giroräkning i riksbanken från år 1921....	kronor	95 236: —
Från statskontoret		
av anslaget .....	»	920 500: —
enl. nåd. brevet den $15/5$ 1922.....	»	29 000: —
» domänstyrelsen, för ströängsköp .....	»	11 721: —
Bidrag av Pite tingslags vägstyrelse till väg på Pite kronopark .....	»	8 000: —
Diverse inkomster .....	»	8 095: —

Summa kronor 1 072 552: —.

### Utgifter.

#### *Allmänna omkostnader.*

#### Expeditionen i Stockholm.

Avlöningar .....	kr.	27 879: —
Lokalhyra, skrivmateriel, tryck, kartkopiering m. m. ....	»	19 446: —
Inventarier .....	»	192: —
		47 517: —
Arbetsledningen å arbetsplatserna.		
Avlöningar och reseersättningar....	kr.	46 361: —
Telefon-, telegram- och postavgifter m. m. ....	»	3 343: —
		49 704: —

*Kolonisationsn:s femårsber.*

## För kolonisationsområdena.

Inventarier å arbetsplatserna .....	kr.	8 448:—		
Utskylder .....	»	1 216:—		
Tillträdessyner .....	»	239:—		
Odlingsplaner .....	»	2 267:—		
Ströängsköp .....	»	5 013:—	17 183:—	
Diverse omkostnader.				
Utläggande av kolonat å Mötingsel- bergets, Bockens och Grundträsk- lidens kronoparker .....	»	2 898:—		
Flyttningsbidrag åt kolonister från Eskilstuna enl. nåd. brevet den $21/7$ 1922 .....	»	2 000:—		
Utläggande av kolonat .....	»	23 602:—	28 500:—	142 904:—
<i>Omkostnader för kolonisations- arbetena i orterna.</i>				
Byggnads- och odlingshjälp åt kolo- nister .....	kr.	231 393:—		
Byggnadsarbeten .....	»	129 534:—		
Inköp och tillverkning av byggnadsmaterialier	»	79 798:—		
Sågning .....	»	96 636:—		
Dikning .....	»	56 307:—		
Vägarbeten .....	»	240 068:—		
Tillfälliga byggnader .....	»	2 735:—	836 471:—	
Överskott å uppburna medel å giroräkning i riksbanken .....			kr.	93 177:—
			Summa kronor 1 072 552:—.	

**År 1918—1922.**

Följande anslagsbelopp äro under femårsperioden anvisade:

**Av statsmakterna.***År 1918.*Enl. nåd. brevet den  $3/5$  1919 å tilläggsstat... kr. 150 000:—*År 1919.*Enl. nåd. brevet den  $3/5$  1918 å  
extra stat .....
 kr. | 225 000:— |
Enl. nåd. brevet den  $4/4$  1919 å  
tilläggsstat .....
 » | 167 000:— | 392 000:— |*År 1920.*Enl. nåd. brevet den  $4/4$  1919 å  
extra stat .....
 » | 490 000:— |
Enl. nåd. brevet den  $26/3$  1920 å  
tilläggsstat .....
 » | 339 000:— | 829 000:— |

*År 1921.*

Enl. nåd. brevet den $^{26}/_3$ 1920 å extra stat .....	kr. 748 000:—	
Enl. nåd. brevet den $^{29}/_4$ 1921 å tilläggsstat .....	» 100 000:—	848 000:—

*År 1922.*

Enl. nåd. brevet den $^{29}/_4$ 1921 å extra stat .....	» 544 000:—	
Enl. nåd. brevet den $^{19}/_8$ 1921 å extra stat.....	» 70 000:—	
Enl. nåd. brevet den $^{29}/_6$ 1921 å Abmobergets nybyggen .....	» 30 000:—	
Enl. nåd. brevet den $^{15}/_6$ 1922 å tilläggsstat .....	» 450 000:—	
Enl. nåd. brevet den $^9/_6$ 1922 å tilläggsstat .....	» 75 000:—	
Enl. nåd. brevet den $^{21}/_6$ 1922 å tilläggsstat .....	» 75 000:—	1 244 000:— 3 463 000:—

**Av Kungl. Maj:t.**

Enl. nåd. brevet den $^{25}/_5$ 1922 av kommittéanslaget	kr. 29 000:—	
» » » » $^{23}/_{11}$ 1922 » » »	» 6: 500 —	35 500:—

**Av domänstyrelsen.**

För ströängsköp.....	» 33 076: 38	
» väganläggningar .....	» 155 902: 82	
» telefonanläggning .....	» 5 000 —	193 979: 20

**Av enskilda.**

Bidrag till väganläggningar .....	» 8 425:—	
Brandstodsersättning .....	» 2 200:—	10 625:—
		Summa kronor 3 703 104: 20.

**Inkomster.**

Från statskontoret:  
av anslagen .....

kr. 2 946 500:—

Från domänstyrelsen:

för ströängsköp..... kr. 33 076:—

» telefonanläggning enl. nåd. brevet  
den  $^{21}/_5$  1920 .....

» 5 000:—

» väganläggningar .....

» 155 903:—

193 979:—

Från enskilda:

Bidrag till väganläggningar .....

» 8 425:—

Uppburen brandstodsersättning .....

» 2 200:—

10 625:—

Summa kronor 3 151 104:—

## Utgifter.

*Allmänna omkostnader.*

## Expeditionen i Stockholm.

Avlöningar .....	kr.	82 275: —	
Lokalhyra, skrivmaterialier, tryck, kartkopiering m. m. ....	»	55 377: —	
Inventarier .....	»	2 058: —	139 710: —

## Arbetsledningen å arbetsplatserna.

Avlöningar och reseersättningar...	kr.	132 749: —	
Telefon-, telegram- och postavgifter m. m. ....	»	17 862: —	150 611: — 290 321: —

## För kolonisationsområdena.

Inventarier å arbetsplatserna .....	kr.	110 426: —	
Utskylder .....	»	1 216: —	
Tillträdessyner .....	»	463: —	
Odlingsplaner .....	»	4 255: —	
Ströängsköp .....	»	27 005: —	
Utläggande av kolonat .....	»	27 664: —	
Flyttningsbidrag för kolonister från Eskilstuna	»	2 000: —	
Utställningen i Luleå .....	»	1 000: —	174 029: —

*Omkostnader för kolonisationsarbetena i orterna.*

Byggnads- och odlingshjälp åt kolonister .....	kr.	537 958: —	
Byggnadsarbeten .....	»	892 422: —	
Inköp och tillverkning av materialier .....	»	56 860: —	
Sågning .....	»	126 078: —	
Dikning .....	»	318 237: —	
Väganläggningar .....	»	643 969: —	
Tillfälliga byggnader .....	»	13 053: —	
Telefonanläggning .....	»	5 000: —	2 593 577: —

Överskott å uppburna medel å giroräkning i  
riksbanken .....

kr. 93 177: —  
Summa kronor 3 151 104: —.

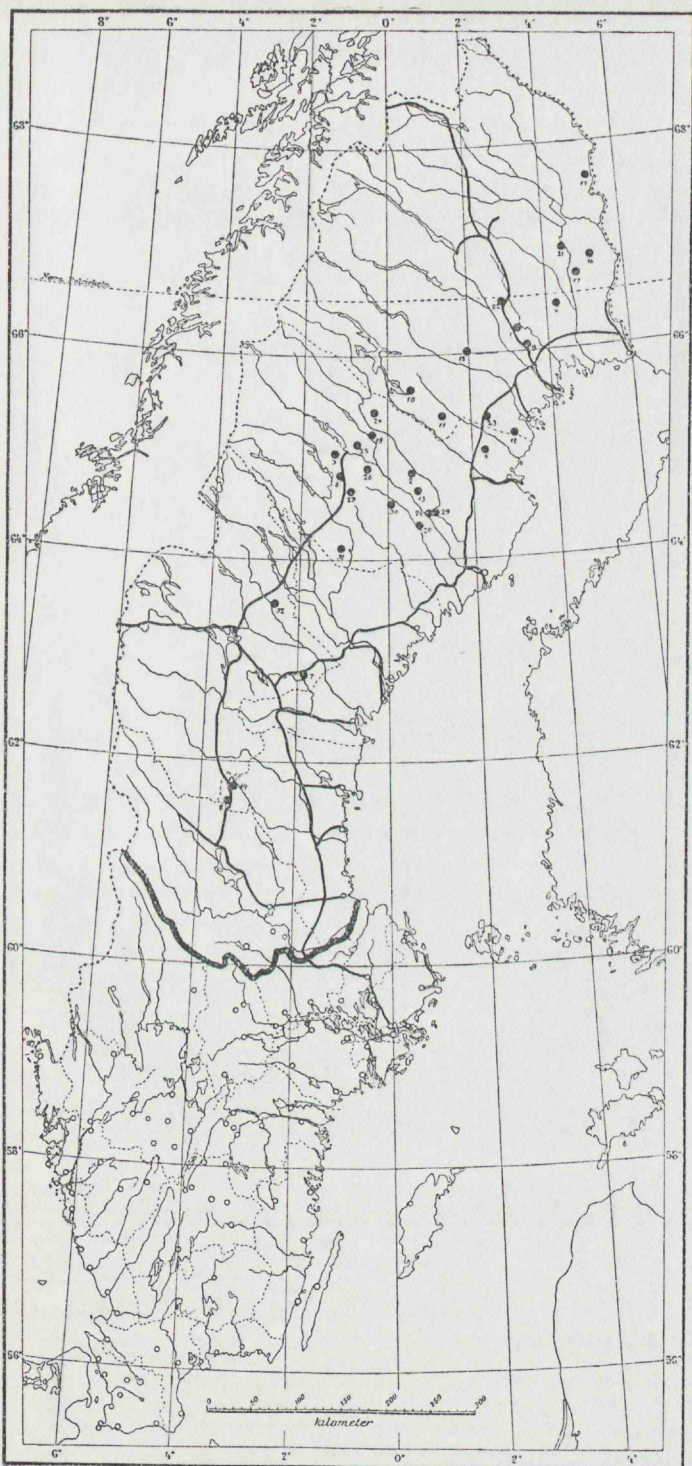
Därjämte har statskontoret av anslagen för kolonisationsverksamheten under femårsperioden i arvoden och reseersättningar för kolonisationsnämnden utbetalat 43 200 kronor.

Stockholm den 31 mars 1923.

KARL FREDENBERG.

KARL GRUBBSTROM.

AND. HOLMGREN.



### 1918 års kolonisations- områden

1. Djupsjö
2. Metseken
3. Rönnliden-Luspberget

### 1919 års kolonisations- områden

4. Ängeså.
5. Ö. o. V. Jörnsmarken
6. Aronsjöskullarna
7. Ansjö
8. Hamra (Tandsjö)

### 1920 års kolonisations- områden

9. Ljusåtrakten
10. Vaksleden
11. Siksjö
12. Pite (Blåsmark)
13. Abborrträskliden
14. Hamra (Fågelsjö)

### 1921 års kolonisations- områden

15. Pajala Östra
16. Ohtanajärvi
17. V. Limingojärvi
18. Vargisåvattnen
19. Abmoberget (kolonat-  
området)
20. Örlandet

### 1922 års kolonisations- områden

21. Narken
22. Vuodnaberg
23. Pite (Långträsk)
24. Abmoberget (nybygge-  
na)
25. Gunnarn
26. Jovan
27. Mötingselberget
28. Bocken
29. Grundträskliden
30. Tallträskliden
31. Simsjölandet
32. Ede





# Statens offentliga utredningar 1923

## Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen.)

### Allmän lagstiftning. Rättskipning. Fångvård.

- Utredning rör städernas domstolsväsen. [1923:6]  
Förslag till strafflag, allmänna delen, samt till lag ang. villkorlig frigivning. [1923:9]  
Betänkande och förslag rörande förvaring av förminskat tillräkneliga förbrytare m. m. [1923:36]  
Sammandrag av yttranden över stadsplanelagskommitténs samt bostadskommisionens betänkanden. [1923:46]

### Statsförfattning. Allmän statsförvaltning.

- Folkomröstningskommitténs utredningar. 3. Folkomröstningsinstitutet i den schweiziska demokratin. [1923:10] 4. Folkomröstningsinstitutet i Nordamerikas förenta stater. [1923:8] 5. Folkomröstningsinstitutet utanför Schweiz och Förenta staterna. [1923:20]  
Folkomröstningskommitténs betänkande ang. decisiv folkomröstning. [1923:19]  
Betänkande och förslag i fråga om kvinnors tillträde till statstjänster. 3. [1923:22]  
Betänkande med förslag till löne reglering för befattningshavare i domsagorna m. m. [1923:27]  
Kommunikationsverkens lönekommitté. 5. [1923:47]

### Kommunalförvaltning.

- Kommunalförfattningssakkunnigas betänkande. 4. [1923:18]  
Efterskrift till Om röstsammanräkning vid kommunala val. [1923:38]  
Om röstsammanräkning vid kommunala val. Andra upplagan. [1923:39]

### Statens och kommunernas finansväsen.

- Magistraternas befriande från ansvar för kronouppbörden m. m. [1923:1]  
Tull- och traktatkommitténs utredningar och betänkanden. 18. Den svenska mekaniska verkstadsindustriens utveckling intill krigsutbrottet. [1923:31] 19. Sveriges bryggerindustri. [1923:32] 20. Garverindustriens produktionsförhållanden. [1923:33] 21. Kvalitetsfrågan hos det svenska vetet. [1923:34] 22. Tabeller ang. industriens utveckling. [1923:37] 23. De svenska järn- och metallmanufakturindustriernas utveckling. [1923:44] 24. Undersökning ang. jordgedomsvärdenas utveckling i Sverige och vissa främmande länder [1923:45]  
Förslag till tullstadga. [1923:43]

### Politi.

- Förslag till lag om lösdrivares behandling. [1923:2]  
Betänkande med förslag till förordning ang. tillverkning av brännvin m. m. [1923:28]

### Socialpolitik.

- Den industriella demokratiens problem. 1. [1923:29] 2. [1923:30]

### Hälsa- och sjukvård.

### Allmänt näringsväsen.

- K. Elektrifieringskommitténs meddelanden. 6. [1923:24]  
Förslag angående lapparnas renskötsel m. m. [1923:51]  
Redegörelse angående elektrisk Kraftöverföring fra Norge til Danmark. [1923:50]

### Fast egendom. Jordbruk med binäringar.

- Spannmålsmarknadssakkunnigas betänkande. [1923:3]  
Betänkande ang. det ecklesiastika arrendeväsendet. [1923:12]  
Inventering av odlingsjord längs Inlandsbanan. [1923:25]  
Jordkommissionens betänkanden. 6. [1923:40]  
Lagerhus- och kylhuskommitténs betänkande. 2. [1923:42]  
Anvisningar rörande vissa åtgärder för ökad spannmålsbeläning. [1923:48]  
Statens kolonisationsnämnds berättelse 1918—1922. [1923:53]

### Vattenväsen. Skogsbruk. Bergsbruk.

### Industri.

### Handel och sjöfart.

### Kommunikationsväsen.

- Statens ställning till järnvägarna i främmande länder. [1923:7]  
Utredning rörande Strömsholms kanal. [1923:11]  
Vägkommissionens betänkanden. 4. [1923:13]  
Förslag till avtal rör Stockholms bangårdsfråga. [1923:14]  
Betänkande ang. Stockholms förortsbanefråga. [1923:21]  
Statens ställning till järnvägarna i Sverige. [1923:49]

### Bank-, kredit- och penningväsen.

### Försäkringsväsen.

### Kyrkoväsen. Undervisningsväsen. Andlig odling i övrigt.

- Betänkande med förslag till lag om församlingsstyrelse m. m. [1923:4]  
Skolkommisionens betänkande. 5. Organisatoriska och ekonomiska utredningar. [1923:5] 6. Om rätt för elever, utexaminerade från statens högre lärarinneseminarium, att vinna inträde vid universitet och där avlägga examen samt om folkskollärares fortbildning i vetenskapligt avseende. [1923:41]  
Förslag till ändringar i jordfästningslagen m. m. [1923:23]  
1921 års pensionskommittés betänkande 2 ang. beredande av förbättrad pensionering från prästerskapets änke- och pupillkassa m. m. [1923:26]  
Samorganisation av riksdagsbiblioteket och den centrala statsförvaltningen i bok- och biblioteksavseende. [1923:35]  
Förslag till stadga angående nomadundervisningen m. m. [1923:52]

### Försvarsväsen.

- Försvarsrevisionens betänkande. 3. Del 1. Inledande avdelning, lantförsvaret. [1923:15] Del 2. Sjöförsvaret, sammanfattning av revisionens förslag, särskilda yttranden. [1923:16] Del 3. Bilagor. [1923:17]

### Utrikes ärenden. Internationell rätt.